

TE TU O TE MAORI.

Ki te Etita o Te Pīpīwhararua,

E hoa, tena koe. Tenei au te tuku atu nei i etahi kongakonga hei kotamutamu ma te ngutu o ta tatou manu, mana ka kawa, mana ka reka, e taen hoki te pehea.

He nui nga whakaarohanga a te Pakeha raua ko te Maori o tenei whakatupuranga ki nga take e ngarongaro haere nei tenei iwi te Maori. E ki ana etahi na te Whakapono: nana i whakakore i nga mana, i nga makutu, i nga karakia i nga aha noa a te Maori. Ehe! na wai i ki?

Tena kia ata tirohia e tatou. Kei te mohio nga Maori ki to ratou taokete pakeha ki a Te Manene (Judge Manning) i noho nei ki Hokianga i te timatanga tonu o te taenga mai o te Pakeha ki enei motu a mate noa ia. He tangata whai matauranga tera ki te taha Pakeha, a he tino tohunga rawa ki nga tikinga Maori. Na, e ki ana ia, i mua noa atu o te taenga mai o te Pakeha kua iti haere te iwi Maori. I mohiotia tena ki te nui o nga pa tawhito kua mahue a e takoto noa ana i runga i nga hiwi, a ko etahi kua tipuria e nga rakau nunui o te ngahere. I ki hoki nga Maori, ko te take i ngaro haere ai te iwi Maori i mua atu o te taenga mai o te Pakeha, he nui no te raruraru ki te whawhai, na reira i kore ai ratou e ahei te whakatipu kai hei oranga mo ratou. He tae-tae tonu mai hoki no nga taua ki te patu ki te mura ano hoki i a ratou. Mate ana i te patu, mate ana i te kai, a whati ana nga morehu ki wahi ke.

No te taenga mai o te Pakeha i te tuatahi ka hohoro haere te mate o nga Maori. Te tino putake o tena ko te pu. Otia kia ata whakamaramatia tenei. Ehara i te mea na te pu tonu i patu; engari no te rironga nuianga mai o te pu ka mahue i nga Maori te noho ki runga ki nga hiwi, ka heke iho ki nga parae, kia tata ai ki nga wahi makuku hei mahinga kai, a hanga tonutia iho o ratou pa, a ratou taiapa ki aua wahi. Tenei ano tetahi take mate o te pu. I whai nga Maori kia rato katoa ratou i te pu, i te paura, i te mata, a ko te utu mo aua mea ki te Pakeha he whitau. I te timatanga kotahi te pu mo te tana whitau. No te taenga mai o etahi pakeha hou ka hoatu kia rua pu mo te tana whitau, kotahi ranei pu, me te waipaata paura me nga mata. Heoi poto katoa nga tangata Maori, nga tane nga wahine, ki te takiri whitau. Mahue ana nga maara kai a nohoia ana e ratou nga wahi repo kia tata ai

ratou ki nga pa-barakeke. Whakatupato noa o ratou hoa pakeha i a ratou, hei aha i te kaha o to ratou hiahia ki te pu me te whakapono-kore ki nga tohutohu a te Pakeha, kaore i rongo. Panga iho ratou e nga mate kino, e te mate-kai ano hoki, ki aua wahi, a mate atu mate atu tona tini noa iho. Kihai hoki ratou i kite i te aitia nana ratou i patu.

E ki ana a Te Manene i mohio ia ki tetahi hunga e wha tekau e noho pena ana i te taha o te repa raupo. I tae atu raua ko tetahi takuta pakeha ki reira. I ki taua takuta "Ehara tenei i te wahi tika hei nohoanga mo te tangata, e kore ano hoki au e ora ki te noho ki konei." Aua atu, kihai taua hunga i rongo, a kaore i tae ki te waru tau kua poto katoa ratou ki te mate, a tokorua nga tangata ke i puhia mo ta raua makututanga i a ratou. Maori! Maori!

(Taria e whakaoti.)

Na HOHEPA PEKA.

Turanganui.

PANUITANGA.

Kua panuitia e te Kawanatanga hei ra tino nui te toru o nga ra i muri iho i te taenga mai o te rongo kua hohia te rongo o te whawhai ki Taranawaa. Hei taua ra whakaputaina ai te hari nui i nga wahi katoa i raro i te mana o Kuini Wikitoria. E whakaatu ana Te Pīpīwhararua ki nga iwi katoa o te Tai-rarangi e tata ana ki Turanga kia hui katoa mai i taua ra, a kia haere mai me nga mahi. Kua tonoa e te Komiti kia hui te iwi Maori, kaati haere mai, mauria mai nga haka, nga peruperu, nga poi hei kopare mou ki te marae o te pakeha a taua ra. Ko ta matou hiahia kia tae mai he ope Maori eke hoihio kia rimatekai, neke atu ranei; ko nga kahu me kahu Maori katoa; ko nga tera me takapau me kahu Maori ano ranei, ko nga paura me taura Maori. Ki te rite tenei whakaaro hei mea tino whakamiharo atu. Tena kia tatanga mai. Tetahi o matou hiahia he waka taua kia hoka haeretia i nga tiriti i runga waiira ma te hoio e to. Kua rite i te pakeha ana mahi engari kei hapa te iwi Maori o te Kuini. Haere mai e nga mana katoa, haere mai i runga i te ngakau rangatira. Ki te hiahia te tangata mo tetahi take me tuhi mai ki a

REWETI T. M. KOHERE.

Te Rau,

Gisborne.